

Direcció Newsletter: Esther Grau, Diana Marre i Beatriz San Román

Continguts: Diversos autors

Edició, Format i Difusió: Sofia Gaggiotti

ISSN: 2013-2956

Introducció

El 2010 s'ha realitzat un conjunt important de Congressos i Conferències Internacionals sobre infància, família i parentiu, en general, i també sobre adopció en particular. Es tracta sens dubte d'esdeveniments que segueixen la tendència de la major part de les ciències socials en les últimes dues dècades, caracteritzada per un singular increment de la investigació, la formació, i el treball en general sobre infància, ja que aquest és un dels col·lectius sense ple accés encara als seus drets de ciutadania.

L'antropologia social, per posar sols un exemple, en solitari o en treballs i projectes interdisciplinaris amb la psicologia, la psiquiatria i la lingüística, contestant o confirmant la validesa de noves teories i posicions o revisant les antigues, ha participat del creixent interès per la infància des de principis del segle XX amb treballs etnogràfics sobre diverses cultures del món, occidentals i no occidentals (Gennep, 1960; Malinowski, 1927; Mead, 1955). Es tracta de treballs que han reflectit un interès que s'ha incrementat significativament durant la segona meitat del segle XX (Hardman, 1973; Whiting, 1963), i molt especialment durant la dècada de 1990, en concordança amb un renovat interès per la infantesa emergent, fonamentalment, de la signatura de la Convenció dels Drets del Nen i la Nena de 1989 i de la creixent diversitat de formes d'accés a la maternitat i la paternitat, especialment a través de diferents tècniques de reproducció assistida, adopció nacional i internacional, maternitat subrogada així com diverses formes de pluriparentalitat.

En el cas de l'antropologia social, des dels inicis de la dècada de 1990 s'han produït més estudis sobre infància que en el conjunt de les dècades anteriors (Froerer, 2009; Lancy, 2008; Levine, 2007; Montgomery, 2009) el que ha donat lloc a la consolidació de l'Antropologia de la Infància com un subcamp específic de la disciplina caracteritzat pel creixement i la complexitat cada cop majors, prova de la qual cosa en són els Congressos i Conferències realitzats durant l'any 2010

Aquesta Newsletter es publica amb el recolzament del Ministeri de Ciència i Innovació a través del projecte I+D *Adopció Internacional y Nacional: Familia, educación y pertenencia: perspectivas interdisciplinarias y comparativas* (MICIN CSO2009-14763-C03-01 subprograma SOCI)

però també la constitució de diverses associacions professionals o grups específics dins de les ja existents. Es tracta d'àmbits dedicats exclusivament a l'estudi de la Infància i la Joventut com una categoria específica d'anàlisi independent dels estudis sobre família o escola on solia incloure's, gairebé sempre marginalment i sense veu pròpia, ja que, com va assenyalar Marc Prensky, així com "fa un segle no s'escoltava a mig món: les dones, avui no s'escolta a altre mig: les persones menors de 25 anys".

Diversos integrants del grup d'investigació AFIN (Adopcions, Famílies, Infàncies), procedents de diferents disciplines, han participat en molts d'aquests Congressos i Conferències Internacionals presentant resultats del projecte I+D (CSO2009-14763-C03) *Adopció Internacional y Nacional: Familia, educación y pertenencia: perspectivas interdisciplinarias y comparativas* que, amb financiació del Ministerio de Ciencia e Innovación de España, es desenvolupa entre gener del 2010 i desembre del 2012.

Sabedores que els Congressos i Conferències són els espais privilegiats en què s'avancen resultats d'investigació que posteriorment seran publicats i/o aplicats en diverses instàncies i espais de treball amb la infantesa, la present Newsletter està integrada per ressenyes dels esmentats Congressos i Conferències realitzats pels que hi han participat. L'objectiu és donar a conèixer una comunitat àmplia i no necessàriament especialitzada professionalment en el tema, les últimes tendències i resultats d'investigació sobre Infantesa i Joventut abans, fins i tot, de la seva publicació en mitjans especialitzats i/o la seva aplicació en el treball i/o tractament de tots dos col·lectius.

Esperem que sigui d'utilitat i, com sempre, animem a comentaris, suggeriments o qüestions que desitgin transmetre'ns.

39ª Conferència Anual de la SOCIETY for CROSS CULTURAL RESEARCH (SCCR)

http://www.sccr.org/abstracts/program_abstracts.pdf

17, 18, 19 i 20 de febrer de 2010.

Albuquerque (Nuevo México)

Neus Abrines Jaume

UAB-AFIN

La SCCR <http://www.sccr.org/> és una organització multidisciplinària, en la qual participen professionals i estudiants de diferents camps de les ciències socials com la psicologia, antropologia, sociologia i d'altres camps relacionats amb l'educació, estudis de família, treball social, desenvolupament humà, psiquiatria, comunicació, estudis ètnics, negocis, etc. Els seus membres comparteixen un interès comú en portar a terme recerca de caire intercultural. La característica diferencial d'aquesta associació, en comparació amb altres organitzacions, és el fet de ser fonamentalment interdisciplinària i ofereix als seus membres l'oportunitat de relacionar-se amb estudiosos d'una gran varietat de disciplines que desenvolupen recerca comparativa. Així, l'organització de la conferència promou amb marcat interès l'existència d'espais de trobada on es facilitin les connexions i la comunicació entre els diferents assistents, la qual cosa proporciona una gran riquesa i diversitat cultural.

Aquesta conferència es va realitzar en col·laboració amb la Societat d'Antropologia, **SASci (Society for Anthropological Sciences)** i l'Associació Americana d'Antropologia, **AAACIG (American Anthropological Association's Children and Childhood Interest Group)**.

Durant la trobada es van tractar diversos temes com la vulnerabilitat infantil en contextos interculturals; la socialització i aprenentatge dels menors a través del joc; la diversitat en la construcció dels vincles familiars en funció del context cultural; identitats i gènere en diferents indrets del món; l'emoció, el llenguatge i la cognició des de diferents perspectives disciplinàries; o els estils educatius familiars a diferents societats, etc.

Diana Marre, juntament amb Judith Gibbons, va organitzar un doble simposi titulat *Enfrontant els desafiaments de l'adopció internacional*, en el qual van participar alguns dels membres

d'AFIN: Neus Abrines (*Trastorn per Déficit d'Atenció amb Hiperactivitat en menors adoptats internacionalment*) i Natàlia Barcons (*Resiliència: Habilitats adaptatives i socials en menors adoptats internacionalment a Espanya*). Durant aquest simposi es van tractar i discutir des de diferents perspectives els desafiaments que es plantegen dins el camp de l'adopció internacional, així com l'identitat cultural, el tràfic infantil, la implementació del conveni de la Haia, els factors de risc per la no adaptació dels menors, etc.

A la següent conferència, el mes de febrer a la ciutat de Charleston (Carolina del Sud), els membres d'AFIN (Diana Marre, Neus Abrines i Beatriz San Román) s'han encarregat de l'organització d'un simposi que consta de dues parts: *Adopció Internacional I: Darrere l'escenari i Adopció Internacional II: Amb les seves pròpies veus*. Aquests simposis inclouen una comunicació de Beatriz San Román titulada "*Sóc blanc... malgrat ser racialment negre*"; "*Sóc afroespanyola*". *Subjectivació i identificació en adopcions transracials: entre el queer i el tercer espai*, i una altra conjunta de

Diana Marre i Neus Abrines sota el títol de *La construcció social de la hiperactivitat i els problemes en adopció transnacional*.

Tercera Conferència Internacional sobre Adopció i Cultura: *Secret Histories, Public Policies*
(*Històries secretes, Polítiques públiques*)

(http://web.me.com/shaslang/ASAC_2010_Conference/Conference_Program.html)

Del 29 d'abril al 2 de maig de 2010

Institut Tecnològic de Massachusetts (MIT). Cambridge, Massachusetts, Estats Units.

Diana Marre
UAB-AFIN

La Conferència fou organitzada per *The Alliance for the Study of Adoption and Culture*, una organització interdisciplinària creada el 1998 que publica *Adoption & Culture. The Interdisciplinary Journal of the Alliance for the Study of Adoption and Culture* <http://www.english.pitt.edu/adoption%26culture/Home.html>.

La seva anterior Conferència Internacional, *Encountering New Worlds of Adoption* (*Descubriendo Nuevos Mundos en Adopción*) <http://www.english.pitt.edu/events/adoptionandculture/>, a la qual participà Diana Marre (UAB-AFIN) <http://www.english.pitt.edu/events/adoptionandculture/program.html#saturday>, s'havia realitzat a la Universitat de Pittsburgh entre l'11 i el 14 d'octubre de 2007.

La convocatòria realitzada pel comitè organitzador d'aquesta edició assenyalava que l'adopció sovint, per no dir sempre, inclou secrets, per la qual cosa l'objectiu de la Conferència era explorar i analitzar com el secret o l'obertura han afectat la història, experiència i representació de l'adopció.

Els temes suggerits pel Comitè organitzador per abordar aquest objectiu eren:

- De quina manera la literatura i el cinema han representat l'impacte del secret i la revelació sobre les persones adoptades i les seves famílies de naixement i adoptives? Quin és l'impacte en la construcció de la memòria de recents revelacions d'històries secretes en llibres com *The Girls Who Went Away* (*Las noies que se'n van anar*), o en documentals com *First Person Plural* (*Primera persona del Plural*)?

- Com i per què el secret de l'adopció -i les pràctiques que oculta- es desenvolupa de diferents formes en diferents cultures, països i, fins i tot, en diferents estats d'un mateix país? On s'estan practicant alternatives a l'adopció secreta i com estan anant? De quina manera la creixent obertura que s'ha produït en l'adopció nacional en diversos llocs ha canviat o està canviant l'experiència de l'adopció en general? Per què les lleis de blindatge de les actes de naixement han tingut cert poder de permanència als Estats Units?
- Què promouen les polítiques públiques en relació amb les actuals pràctiques de l'adopció i què haurien de promoure? Quins són els efectes del secret i l'obertura en la salut i el benestar de les persones adoptades i les seves famílies de naixement i adoptiva? Quines són les implicacions ètiques dels tests genètics en les pràctiques de l'adopció? Com pot l'anàlisi i qüestionament de les pràctiques secretes de l'adopció ser aplicat o contribuir als seus similars de la reproducció assistida?
- Com distingir allò secret d'allò privat o confidencial en relació amb l'adopció? Com funciona el secret en l'adopció en relació a la raça, l'economia i l'orientació sexual? Com això funciona de manera diferencial en l'adopció transnacional, entre els nens i nenes a l'espera de ser adoptats, entre els que estan en acolliment i els que tenen necessitats especials?
- Com pot la crítica literària i cinematogràfica, la filosofia, l'antropologia, la història, la sociologia, la psicologia, la ciència política, juristes, activistes, escriptors, aquells que realitzen estudis culturals i d'altres disciplines contribuir a l'enriquiment de la comprensió d'aquests temes?

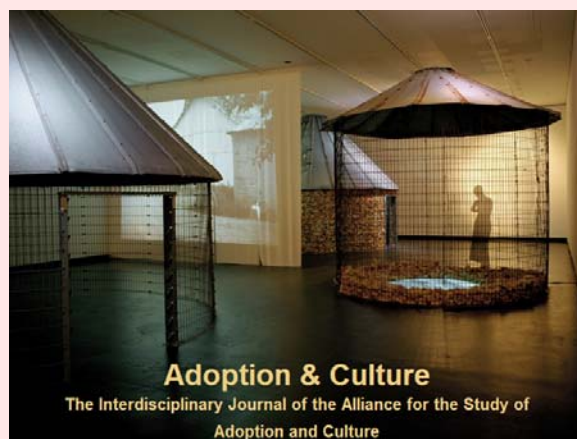
Amb aquestes preguntes i una convocatòria àmplia que incloïa investigadors i científics, però també artistes de diverses arts com poetes, músics, pintors, escultors o 'performing artists', així com activistes de diverses organitzacions, es va desenvolupar la Conferència Internacional *Històries Secretes, polítiques públiques* a l'Institut Tecnològic de Massachusetts, coordinada per Sally Haslanger, filòsofa, professora de l'esmentat Institut i mare adoptiva d'adopció transracional i oberta. (http://web.mac.com/shaslang/Sally_Haslanger/About_Me.html).

Les conferències centrals desenvolupades durant la Conferència foren a càrrec de:

- Ann Fessler, autora de [The Girls Who Went Away: The Hidden History of Women Who Surrendered Children for Adoption in the Decades Before Roe v. Wade](#) (*Les noies que se'n van anar: La història oculta de les dones que van donar els seus fills en adopció en les dècades anteriors a Roe v. Wade* [és a dir, la despenalització de l'avortament als Estats Units])
- Deann Borshay Liem, directora del film [First Person Plural](#) (*Primera Personal del Plural*).
- Lynn Lauber, novel·lista, memorista, autora de [Listen to Me: Writing Life into Meaning](#) (*Escolteu-me: escriure la vida significant-la*), i mare de naixement.
- Anita Allen, professora de dret, filòsofa i autora de [Why Privacy isn't Everything](#) (*Per què la privacitat no ho és tot? o Per què no tot és privat*).

El programa desenvolupat durant els gairebé quatre dies de la Conferència va incloure: la presentació de 85 ponències i comunicacions de ponents de vuit països, entre els quals estava la presentació de Diana Marre *Adoption's Secret and Silence in Spain and/or the Past's Ghosts* (*Els secrets i silencis de l'adopció a Espanya i/o els fantasmes del Passat*), la projecció de sis films amb la presència dels seus directors i realitzadors i l'assistència de més de 300 persones de diversos països.

Les característiques i magnitud del programa i la participació i assistència evidencien l'interès del tema i l'encertat de la proposta, no solament per a Estats Units, on es va realitzar la Conferència, sinó també per a d'altres països i cultures en els quals, des de diferents perspectives, pràctiques familiars i sensibilitats socials i culturals, s'estan qüestionant i/o matisant nocions de privacitat, intimitat i confidencialitat pensades, practicades, defensades i mantingudes des de posicions adultocèntriques que prioritzen els drets de les persones adultes (les famílies adoptives) per sobre les

Jornades "La integració de la Adopció Internacional"

<http://www.afin.org.es/494/274947.html>

7 i 8 de maig de 2010

Barcelona

Rosa Mora

CRIA-AFIN

Amb motiu de la finalització del projecte I+D *Adopció Internacional: La integració familiar y social de los menores adoptados internacionalmente. Perspectivas interdisciplinarias y comparativas*" (SEJ2006-15286) (IP: Dra. Diana Marre Cífolo), els dies 7 i 8 de maig de 2010, es van celebrar a Barcelona les Jornades *La integració de la Adopció Internacional*, organitzades per l'Associació AFIN (Adopcions, Famílies, Infàncies) amb el suport del Ministeri de Ciència i Innovació i la Universitat Autònoma de Barcelona.

En aquestes jornades es van presentar els resultats del projecte a través de múltiples ponències, organitzades en diferents taules, per part d'investigadors i tècnics espanyols, americans i europeus de disciplines diverses (antropologia, dret i psicologia). Van participar també persones adultes adoptades que van aportar la seva experiència personal (consultar [programa de les Jornades](#))

L'obertura de les jornades va ser a càrrec de Juan Gómez Pallarés, Vicerector d'investigació de la Universitat Autònoma de Barcelona, i de Diana Marre Cífolo, Investigadora Principal del projecte.

La pluralitat i diversitat de ponències presentades va evidenciar la naturalesa interdisciplinària del projecte i, en conseqüència, de les jornades. Cal destacar que, en moltes de les exposicions s'emfatitzava la preocupació per la deficient prevalença de l'interès superior del menor en la pràctica de l'adopció i l'acolliment, en totes les etapes del procés adoptiu i,

A Espanya, malgrat hi ha hagut canvis jurídics per protegir els drets dels nens adoptats a través de noves lleis (La llei 54/2007 d'adopció internacional), existeixen encara buits legals i disposicions que entren en contradicció amb l'interès superior del menor (Blanca Gómez Bengoechea, Salomé Adroher Biosca). Anàlogament, moltes de les preses de decisions i de les pràctiques en adopció internacional estan determinades majoritàriament per preconcepcions culturals de classe, raça, nacionalitat, generació i gènere, que van en detriment de l'interès superior del menor i dels drets de les famílies biològiques. A títol d'exemple, a través d'aquestes pràctiques no es protegeix el dret de les persones adoptades per conèixer els seus orígens i tampoc es protegeix el reconeixement, com a part important en el "triangle adoptiu", de les famílies biològiques. Es va abordar el tema de les adopcions obertes com a pràctica que dona lloc a un conjunt de possibles connexions entre les famílies de naixement, el menor i les famílies adoptives, com a forma de facilitar la construcció de la identitat i la biografia de les persones adoptades (Bàrbara Ingvenson, Anne Cadoret, Claudia Fonseca).

Carme López Matheu va presentar resultats de la tesi doctoral *Protecció a la infància: un estudi sobre l'acolliment*, presentada el gener del 2010 en el Departament d'Antropologia Social i Cultural de la Universitat de Barcelona.

Pel que fa referència a la integració familiar i social dels menors adoptats, es va reflectir en alguns resultats que van destacar que, encara que sembla haver-hi una favorable adaptació general (Berástegui, Natalia Barcons), existeix una clara preocupació per l'aparició de problemàtiques i dificultats (psicològiques, relacionals, escolars, etc.) en un percentatge significatiu de menors adoptats, especialment en els que procedeixen de països de l'Est d'Europa, detectades en les consultes clíniques en postadopció (Esther Grau). Així, per exemple, s'ha percebut un alt percentatge de menors adoptats diagnosticats i tractats per trastorns com el TDHA (Neus Abrines).

Les problemàtiques que sorgeixen en la integració dels menors adoptats, és a dir, durant la postadopció, depenen de la combinació de factors de risc dels menors, patits abans de l'adopció, i de factors de risc generats al país d'adopció.

Així doncs, es van exposar uns reptes immediats i de futur en la pràctica de l'adopció, vinculats a l'evident necessitat de revisar els criteris d'idoneïtat, potenciar i reformular la formació de les famílies sol·licitants d'adopció, i redefinir el concepte de necessitats especials en adopció (Diana Marre, Rosa Mora). D'aquesta manera es potenciarien els factors de protecció i disminuirien els factors de risc generats actualment per les males pràctiques.

Es va destacar la importància que una relació càlida, nutritiva i de suport protegeix o mitiga els efectes nocius de viure en un medi advers, constituint-se aquesta relació en un dels factors que incideix directament en el desenvolupament de la resiliència dels menors procedents d'adopció internacional. Es va exposar la necessitat de crear recursos en l'etapa postadoptiva ja que l'establiment dels llaços afectius amb la família adoptiva no és senzill, sent l'ajuda i l'acompanyament, per part de professionals especialitzats, fonamental (Natàlia Barcons).

En les dinàmiques familiars els adults encara troben moltes dificultats per abordar la comunicació sobre els orígens i tractar les diferències amb els seus fills adoptats (Ana Berástegui i Esther Grau).

Des de la investigació també es va posar de manifest que, progressivament, les famílies adoptives han anat prenent consciència que els seus fills tenen unes característiques diferents, a causa de la seva història personal, i que això pot repercutir en la seva socialització, evolució i aprenentatges. Hi ha un elevat grau de consciència que en els/les nens/es adoptats/des es produeix una interrupció en el seu procés de desenvolupament en general, i surt a la llum una infantesa amb experiències adverses (Marta Bertran).

Des de l'àmbit escolar es detecta la falta de recursos específics i de formació dels mestres sobre les particularitats i necessitats dels menors adoptats, i una insuficient comprensió de la realitat de l'adopció i la condició d'adoptat. Així doncs, en els moments en els quals els i les adoptats/es arriben a les escoles es "normalitza" donant per fet que l'excepcionalitat "passarà". No obstant això, quan apareixen conflictes la condició d'adoptat/-a és la seva principal explicació (Vicenç

Des d'una altra perspectiva i dimensió, Yanping Liao va exposar la realitat de la societat xinesa patriarcal, patrilineal i patrilocal, en la qual les dones busquen refugi en la relació amb els seus fills homes. Ser mares d'homes els proporciona el reconeixement social, la seguretat econòmica de la vellesa i una afectivitat heterosexual que no aconsegueixen amb els seus marits per la falta de companyonia en el matrimoni. Però aquesta parella mare-fill és amenaçada per la llei de Fill Únic dissenyada pel Govern xinès amb la finalitat de controlar la natalitat. En la seva sorda lluita per ser mares d'homes, les dones practiquen l'avortament selectiu o lliuren a les seves filles a l'adopció amb l'objectiu de quedar-se amb el fill home, la qual cosa provoca un greu desequilibri en la ratio del sexe. Així, després de 30 anys de l'aplicació de la llei del Fill Únic, Xina es converteix en un país de solters masculins.

Es va abordar el tema de la integració de les persones adoptades internacionalment des de perspectives personals, a través de la participació de persones adultes adoptades. En una de les taules organitzades es va comptar amb la presència de Tobias Hübinette, qui va exposar una sèrie de reflexions en relació a la seva vivència com adoptat a Corea per una família sueca, i també com a investigador en temes d'adopció. [Newsletter nº 18](#). Jennifer Jue-Steuck, va aportar la seva experiència personal de com ser i esdevenir una persona adulta adoptada transnacionalment als Estats Units [Newsletter nº 17](#).

Laura Alexandra Heckel, (Voz de los Adoptados i Adopmundi), Sejal Martínez Rodríguez i Iolanda Serrano (Voz de los Adoptados), van aportar les seves experiències personals, com a adultes adoptades.

D'altra banda, durant les jornades va tenir lloc la presentació del llibre *International Adoption: global inequalities and the circulation of children* editado per Diana Marre i Laura Briggs (http://www.nyupress.org/books/International_Adoption-products_id-11047.html)

El grup AFIN va presentar la web www.afin.org.es i la Newsletter d'AFIN que s'edita des de març del 2009.

Es pot consultar un resum de les ponències de les Jornades a la [Newsletter nº 15 de AFIN](#).

Durant les jornades també es van dibuixar les principals línies de continuïtat a desenvolupar en el projecte renovat "*Adopción Internacional y Nacional; Familia, educación y pertenencia. Perspectivas interdisciplinarias y comparativas*" (gener 2010- desembre 2012). Es tracta, en aquest cas, d'un projecte *Coordinado, integrado por tres subproyectos: Adopción Internacional y Nacional; Familia, educación y pertenencia: perspectivas interdisciplinarias y comparativas*, amb seu a la Universitat Autònoma de Barcelona (IP: Dra. Diana Marre Cifola), *Nuevos retos de la adopción en España: aspectos psicológicos y jurídicos*, amb seu a la Universidad Pontificia Comillas de Madrid (IP: Dra. Ana Berástegui Pedroviejo), i *El (baby) boom de las adopciones internacionales en España. Una investigación sociológica sobre las familias adoptivas y su estilo de vida*, amb seu a la Universidad de Alicante (IP: Dra. María José Rodríguez Jaume).

Simposi Internacional 'Procreació, criança i gènere. Aproximacions antropològiques a la parentalitat'

[\(<http://grupsderecerca.uab.cat/grafoc/content/simposio-internacional>\)](http://grupsderecerca.uab.cat/grafoc/content/simposio-internacional)

13 i 14 de maig de 2010. Facultat de Filosofia i Lletres. Universitat Autònoma de Barcelona

Virginia Fons, Anna Piella, María Valdés

UAB

El 13 i el 14 de maig de 2010 va celebrar-se a la Universitat Autònoma de Barcelona el Simposi Internacional 'Procreació, criança i gènere. Aproximacions antropològiques a la parentalitat', organitzat pel GETP (Grup d'Estudi Transcultural del Parentiu), grup integrat dins del GRAFO (Grup de Recerca en Antropologia Fonamental i Orientada, SGR 2009/35) del Departament d'Antropologia Social i Cultural d'eixa universitat. L'objectiu dels/de les organitzadors/res era el d'obrir un espai de discussió sobre les diverses formes i els múltiples àmbits de la parentalitat entre investigadors/res nacionals i internacionals que els haguessin abordat des de diferents aproximacions antropològiques. Un altre dels objectius era difondre i discutir amb els/les participants els resultats del darrer projecte de recerca que ha desenvolupat el GETP ("Teoria transcultural de la reproducció dels grups humans", MICINN, SEJ2006-10864/SOCI, 2006-2010), projecte en el qual s'ha elaborat una proposta de definició del domini analític transcultural del parentiu. Aquesta proposta analitza el parentiu com el domini format pels fenòmens socioculturals vistos des de la perspectiva de la reproducció del grup per mitjà de la regulació de la procreació, l'adscripció i la criança dels infants, així com per les relacions i representacions que es generen i s'institueixen entre les persones implicades en eixos processos.

L'èmfasi que la proposta del GETP posa en la criança és el que ens apropa al concepte de Parentalitat. La qüestió de la parentalitat i les seves múltiples formes constitueix un context en el qual convergeixen diferents valors i comportaments socioculturals: un espai de cura, moltes vegades compartida, que, a causa dels moviments de població, s'evidencia cada cop més complexa, creant noves situacions de parentalitat o visibilitzant relacions ja existents, incloses en altres. El tema de la múltiple parentalitat constitueix, en fi, un àmbit que posa a prova les noves i les velles conceptualitzacions sobre parentiu.

Les quatre sessions del Simposi es varen organitzar al voltant d'aquest tema central i d'aquests objectius. La primera, dedicada a les **representacions generadores de parentiu**, mirava de crear un escenari-marc transcultural. La segona i la darrera, dedicades al **parentiu translocal** i a les **formes plurals de parentalitat**, responien al propòsit de salvar l'escull que han suposat per a la teoria del parentiu les categories folk que en constituïren el punt de partença. Es tractava d'atorgar el mateix espai a les diferents formes de generar nens/nenes, d'adscriure'ls/les a grups de manera definitiva o canviant i de criar-los/les, sense prejutjar la universalitat dels rols i les institucions vinculades a llur criança. Finalment, la darrera sessió, **parentiu i gènere**, s'orientà vers la discussió sobre dos temes teòrics de diferent rang: el primer, la possibilitat, molt contestada en Antropologia dels seixantes, de definir dominis analítics i llur utilitat per a l'explicació etnogràfica i per a la comparació; el segon, la relació entre els estudis de gènere i els del parentiu.

Tal com es pot apreciar en el **programa**, entre els/les ponents que varen participar a l'encontre hi trobem alguns/es dels/de les principals especialistes internacionals que han investigat sobre l'àmbit de la parentalitat.

Del Simposi no en varen sorgir recomanacions pròpiament dites, però sí que s'hi varen evidenciar notables coincidències pel que fa als temes i als enfocaments analítics dels/de les participants: la variabilitat i la plasticitat dels models de parentalitat, la discutible/hipotètica/nebulosa relació de la parentalitat amb els vincles biològics, la intersecció/articulació dels dominis del parentiu i el gènere i, finalment, la problemàtica vinculació entre la llei i les pràctiques del parentiu. De manera tangencial o central, aquest darrer fou un tema recurrent en moltes de les contribucions al Simposi: l'impacte que produeix la llei en les pràctiques de parentiu, el que produeixen les noves pràctiques de parentiu sobre la llei i la qüestió de la legitimitat de les normes jurídiques, especialment rellevant en processos en els quals pot haver-hi involucrat més d'un model de procreació i criança.

Els textos de les contribucions han estat reelaborats i reunits en un volum que tot just acaba de ser publicat: V. Fons, A. Piella y M. Valdés (eds.) (2010), *Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad*, Barcelona: PPU.

12è Congrés Mundial de la World Association for Infant Mental Health (WAIMH)

(<http://www.waimh.org/i4a/pages/index.cfm?pageid=3311>)

Del 29 de juny al 3 de juliol de 2010

Leipzig, Alemanya

Natàlia Barcons

UAB-AFIN

La **WAIMH** és l'organització més important a nivell mundial especialitzada en la salut mental infantil i de manera bianual té lloc el congrés mundial. En aquesta passada edició vam tenir l'oportunitat d'intercanviar informació d'investigacions científiques, d'experiències clíniques i de construccions teòriques, al voltant del tema central "La infància en temps de transició". Les transicions són essencials en la vida dels nens petits, la transició de la vida intrauterina a l'extrauterina, de les primeres relacions a les més complexes i específiques, del ser pre-verbal al verbal, entre d'altres. Dins de la família, també trobem les transicions de les parelles a les tríades i a les relacions cap a les famílies extenses. Els professionals de la salut mental intenten ajudar a les famílies i els nens per fer front en aquests canvis, que impliquen tant oportunitats com riscos.

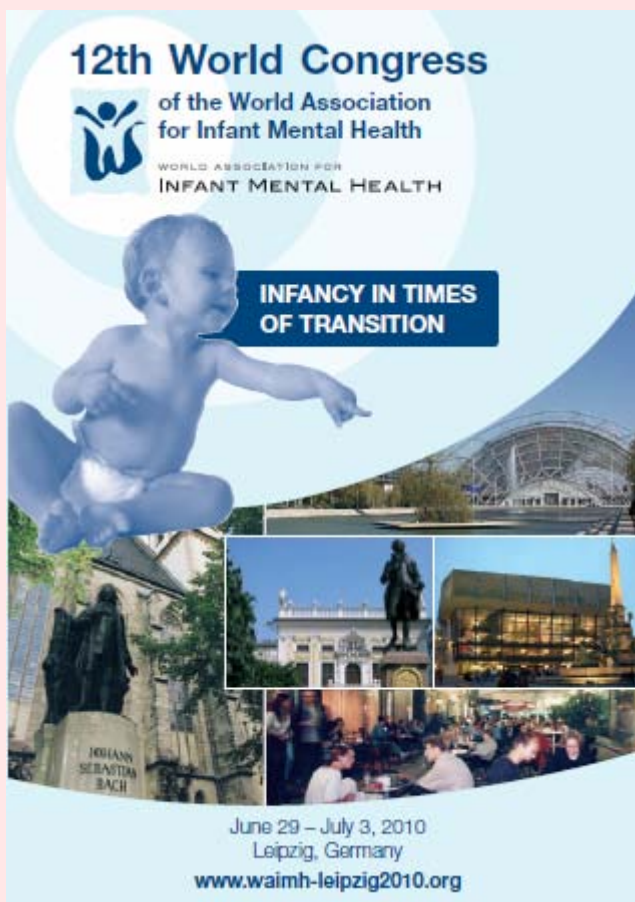
Des d'AFIN participem al congrés amb la presentació de dos pòsters presentats per Neus Abrines i Natàlia Barcons, i que giraven a l'entorn d'una temàtica comuna: la influència dels patrons d'afecció com a factor de risc o de protecció dels menors procedents d'adopció internacional a Espanya. Els pòsters poden ser consultats a la [web d'AFIN](#).

WORLD ASSOCIATION FOR
INFANT MENTAL HEALTH

El principal objectiu de la WAIMH és promoure la salut mental, el benestar i el desenvolupament saludable dels nens a tot el món, tenint en compte les diferències culturals, regionals i medi ambientals, i paral·lelament generar i difondre el coneixement científic. Aquest últim punt s'aconsegueix principalment a través de la revista que publica l'organització: *Infant Mental Health Journal*. Es tracta d'una de les principals revistes científiques especialitzada en salut mental infantil i d'enfocament interdisciplinari. Publica articles revisats per experts, estudis clínics i ressenyes de llibres que se centrin en el desenvolupament infantil social i emocional, en les interaccions entre nadó-cuidador, les influències culturals i contextuals en el desenvolupament infantil i familiar, i totes aquelles condicions que situen als nens i/o a les famílies en risc per a un desenvolupament no òptim.

El següent congrés mundial de la WAIMH tindrà lloc a Cape Town, Sud-àfrica, del 17 al 21 d'abril de 2012 i sota la temàtica: "Nadons en ment - les ments dels nadons: una visió des d'Àfrica".

Tercera Conferència Internacional d'Investigació sobre Adopció (ICAR3)

(<http://www.socialsciences.leiden.edu/news/icar3-conference.html>)

De l'11 al 15 de juliol de 2010

Centre for Child and Family Studies, Facultat de Ciències Socials de la Universitat de Leiden, Holanda

Marta Bertran Tarrés

UAB-AFIN

La primera convocatòria de ICAR es va celebrar a la Universitat de Minnesota, el 1999, i set anys més tard va tenir lloc la segona a la Universitat de West Anglia, Nordwich. Aquesta tercera edició aferma aquest congrés internacional que va tenir com a lema *The Many Faces of Adoption in Today's World* (Les moltes cares de l'adopció en el món actual). L'objectiu proposat era l'intercanvi de coneixement fruit de les investigacions des de diferents camps disciplinaris, realitats i perspectives com la psicologia, psiquiatria, pediatria, antropologia, treball social, polítiques socials i dret. Es van prioritzar temàtiques com salut i desenvolupament dels nens adoptats, necessitats i experiències de persones adultes adoptades, dinàmiques familiars en les famílies adoptives, socialització racial i cultural en les adopcions transnacionals i transracials, la convenció de La Haia i conseqüències per a la pràctica, tot i que no va quedar restringit a les mateixes.

Les diverses sessions plenàries, quinze en total, recollien aquest propòsit donant la paraula a investigadors de diverses universitats europees i americanes de diferents disciplines: va inaugurar l'esdeveniment Marinus van Ljzendoorn amb una ponència titulada *Life in Orphanages and Beyond*, i la van clausurar Elsbeth Neil amb la respectiva *The Dynamics and Outcomes of Postadoption Contact: A View from UK Experience*, a la qual va seguir la de Harold Grotevant amb el mateix títol però des de l'experiència de US. D'altres ponències es van centrar en el creixement i desenvolupament dels nenes i nenes adoptats com Hjers (centrat en qüestions de salut i adaptació social a Suècia), Johnson (sobre el creixement de menors amb deprivacions importants), Beckett (complementant l'anterior amb una comparació i seguiment longitudinal de menors adoptats a Romania i RU), Tieman (sobre les transicions vitals) o Dalen (introduint la dimensió educativa i des dels països nòrdics). La resta es van focalitzar en les relacions intrafamiliars (com Rosnati), vincle i necessitat d'intervenció (Juffer), la manera d'abordar la transracialitat en adopció (Baden) i els drets dels pares i mares biològics des de la Convenció sobre Adopció de La Haia (Groza).

Palacios va realitzar una retrospectiva sobre la investigació en adopció, el seu desenvolupament, coneixements i reptes de futur. Malgrat el plantejament multidisciplinari del congrés, hi va haver un enorme pes de les perspectives biomèdiques, tant en les conferències magistrals com en moltes de les sessions de papers, focalitzant, generalment, en les necessitats i desenvolupament dels nens i nenes adoptats (algunes des de perspectives més biomèdiques analitzant models de vinculació, desenvolupament cognitiu i psicosocial, necessitats especials), i les famílies adoptives als països rics (dinàmiques comunicatives, preparació preadoptiva i els seus assoliments, la negociació de les relacions de parentiu). Altres qüestions abordades en les sessions de papers van ser les adopcions obertes des d'una dimensió històrica i actual, els dilemes de la identitat ètnica, els canvis i continuïtats dels discursos i pràctiques sobre les necessitats dels nens adoptats, les singularitats de les nenes i nens adoptats a Xina, les polítiques adoptives en diferents estats.

Els tres workshops proposats oferien discussió sobre resultats des de la pràctica, amb l'anàlisi de programes de suport a les famílies adoptives de nens que van patir abusos o negligència a UK (convenor Jonathan Pearce), discussió del model del Quebec (M-A Poirier) i l'elaboració de currículum psicoeducatiu per fomentar la comunicació en les famílies adoptives (Kristine Freeark).

Les sessions de pòsters oferien resultats d'investigacions sobre temes històric-socio-antropològics i professionals. Alguns dels temes també van ser abordats en altres formats del congrés (com per exemple la identitat ètnica dels adoptats) o els efectes psicosocials i cognitius dels processos d'acolliment en els menors, o la comunicació intrafamiliar. Tanmateix, també es van presentar temes com els aspectes ètics al voltant de l'adopció, pares adoptius i biològics, l'adolescència i l'edat adulta de les persones adoptades, i aspectes de l'adopció en famílies homosexuals. Hi va haver, també, la projecció de dues pel·lícules. La primera, *Long way to home*, de Changfu Chang, i la segona, *The Indian*.

La trajectòria d'aquest congrés va confirmar la necessitat i conveniència d'investigació i la seva actual incidència en les decisions de professionals i polítics, que condueix a una millora en les condicions de benestar de les

Conclusions del I Seminari Internacional sobre Nous Models de Família: Famílies Tardanes
(http://portal.uned.es/pls/portal/docs/PAGE/UNED_MAIN/SERVICIOSGENERALES/NOTICIAS/GABINETE/FOTOS/FOTOSNOTICIAS2009/FAMILIASTARDIAS.PDF)

Del 20 al 24 de Setembre 2010

Madrid

Elena Corochano

UNED

Les conclusions a les quals es va arribar en el I Seminari Internacional sobre Nous Models de Família: Famílies Tardanes, es resumeixen en dos punts principals:

1. Articular un "llenguatge comú" entre els estudiosos del parentiu i els experts que treballen en les institucions públiques i entitats privades en temes de família i reproducció.
2. Amb aquest objectiu, es va valorar la importància de tenir en compte la perspectiva cultural i de gènere, incorporant l'epistemologia feminista en el disseny i desenvolupament dels projectes que treballen aquests temes.

Aquestes conclusions generals articulen els resultats concrets als quals es va arribar i que afecten directament a fi d'estudi, les famílies tardanes. En aquest sentit es va concloure:

1. En la necessitat de substituir l'expressió "nous models de família" per "noves formes de fer família", entenent que el qualificatiu model essencialitza una realitat complexa i dinàmica.
2. Les famílies tardanes es defineixen com a categoria d'anàlisi per una sèrie de característiques comunes que les connoten com a grup.
3. No obstant això, els camins que porten a la seva formació, ja sigui l'adopció, les TRA, etc., generen especificitats dins del grup.

4. Tenir en compte en els discursos que treballen l'adopció o les TRA, com a camins per a la formació d'una família tardana, la diferència entre vincle genètic i filiació, reproducció i maternitat.

5. Encara que metodològicament una de les característiques que defineixen una família tardana és l'edat, els experts de les institucions públiques que treballen amb famílies entenen que l'edat dels futurs pares és un factor que influeix però no condiciona a l'hora de fer-se càrrec d'un nen, encara que les legislacions actuals sobre adopció i els arguments científics la tinguin en compte en les seves disposicions legals i ètiques.

6. En aquest sentit, es va assenyalar la importància de considerar les diferents dimensions de la cura i no centrar-se en la cura física de les persones dependents, incloent en les relacions de cura a tots el membres del grup familiar i no només als pares.

7. Així, el projecte d'incloure a un nou membre en el grup, un bebè o un nen, s'ha d'analitzar com un projecte compartit per la parella i el grup de parents propers, i no com un desig exclusiu de la futura mare.

8. La configuració d'una "família tardana" és, per tant, no només un projecte de vida personal que parteix de les decisions individuals d'un subjecte o una parella, sinó una empresa que involucra a tota la societat.

9. Per tant, és fonamental analitzar l'imaginari que existeix sobre la maternitat, la paternitat, la parella, la família i el fill, i els diferents significats que aquests termes tenen per als diferents subjectes de l'estudi, amb l'objectiu de valorar quines són les circumstàncies estructurals i conjunturals que animen a les persones a formar una família tardana i que afecten directament als
Estats de Benestar.

En aquest sentit, els indicadors que vaticinen un augment significatiu de les anomenades famílies tardanes a Espanya, assenyalen en aquest grup com un grup d'interès per als professionals i un repte per als investigadors, ja que les famílies tardanes, com s'expressa en les conclusions, es presenten amb característiques comunes que les defineixen com a grup, però també excepcionals depenent dels camins que s'han seguit per a la seva configuració.

Els indicadors que en principi cal tenir en compte i que seran contrastats en el transcurs de la nostra investigació per establir accions en el treball amb les famílies tardanes, per tant, no només han de centrar-se en els desitjos de professionalització de les dones que decideixen tardanament ser mares, sinó també en:

- Els canvis socials en les relacions de les parelles i aquells que afecten en exclusivitat als pares tardans.
- La maternitat com a via d'empoderament de les dones que decideixen convertir-se en mares tardanes de grups monoparentals, ja sigui per TRA o adopció.
- Les relacions que s'estableixen amb el grup de parents propers una vegada s'ha configurat la família tardana i que reestructuren els pactes implícits que existien en la família extensa sobre la cura de les persones grans del grup, pares amb una alta esperança de vida, i que per norma recaurien en aquelles persones o parelles que no tenien fills (ara pares tardans).
- Les relacions de cura emocional que permeten el procés d'inclusió del nen o el bebè, filiació, en el grup familiar extens. En concret, cal valorar la importància dels avis com a transmissors de la memòria històrica familiar.
- Analitzar dins de les valoracions d'idoneïtat dels futurs pares les diferents dimensions de la cura i no només la cura física.
- Valorar les relacions de solidaritat que les famílies tardanes estableixen fora del grup de parents propers (amics/gues) i que, en alguns casos, poden constituir una nova forma de construir parentiu.

